

Op og ned på rensning af regnafstrømning

Fra A til Åen, 8. maj 2018
Marina Bergen Jensen

UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Pointer

1. Med indførslen af LAR og med øget opmærksomhed på miljøfremmede stoffer stiger behovet for renseløsninger
2. Vi er bekymrede for om regnafstrømning kan forhindre opfyldelse af miljømål
3. Forureninger kan forekomme på opløst og/eller partikulær form

Total forurening = opløst + partikulært bundet

4. Selv om regnafstrømning bliver betydeligt renere hvis det suspenderede stof fjernes kan den opløste fraktion stadig være problematisk
5. Husk på at høj %-vis fjernelse ikke siger noget om absolut koncentration. Forlang absolutte værdier.
6. De mest oplagte rensmekanismer er baseret på sedimentation, filtrering og sorption
7. Husk at renseløsninger kan testes under feltforhold ved måling på "cocktail"

Hvordan renses byens regnafstrømning i dag?

50% går til
fælleskloak

+ kontrolleret kloakoverløb

25% går til
regnvandsledning med
direkte udledning

Anlæg fra 1960-1970'erne

25% går til
regnvandsledning med
udledning via bassin

Anlæg fra 1970'erne og senere
Våde bassiner er mest benyttet
1) Udjævning 2) Rensning

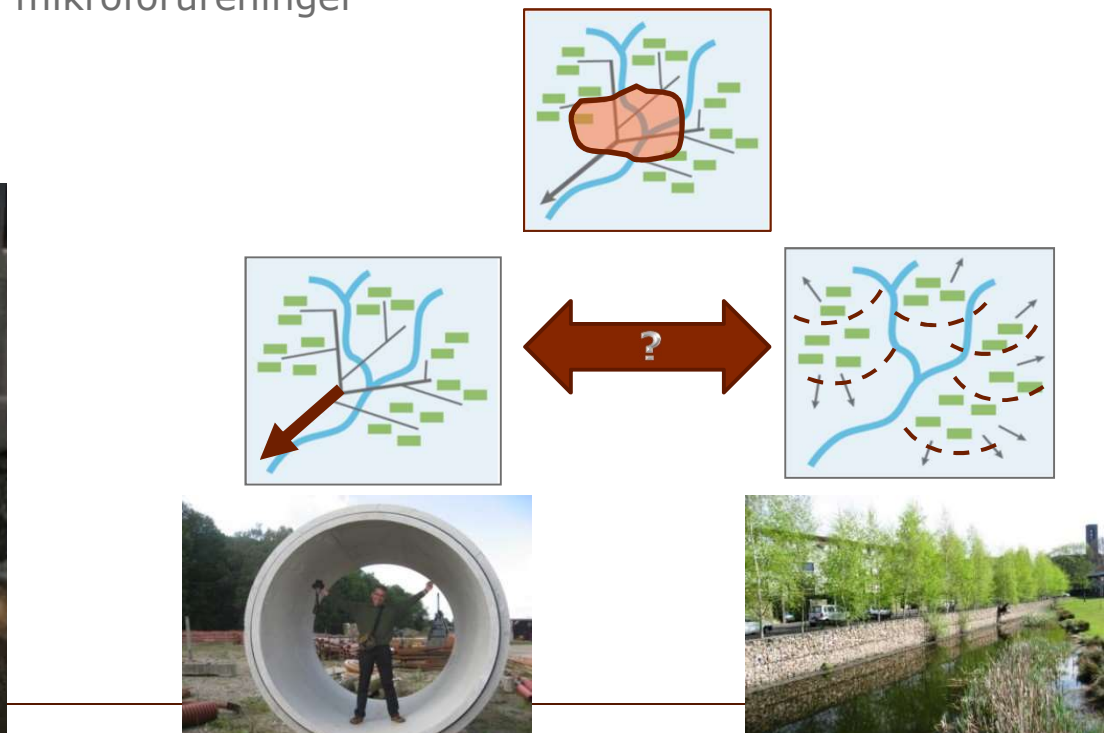
Det vurderes at LAR står for under
1 % af den samlede håndtering
(Vejafvanding via grøfter/trug ikke medtaget)

Oliefang påbudt ved visse arealanvendelser

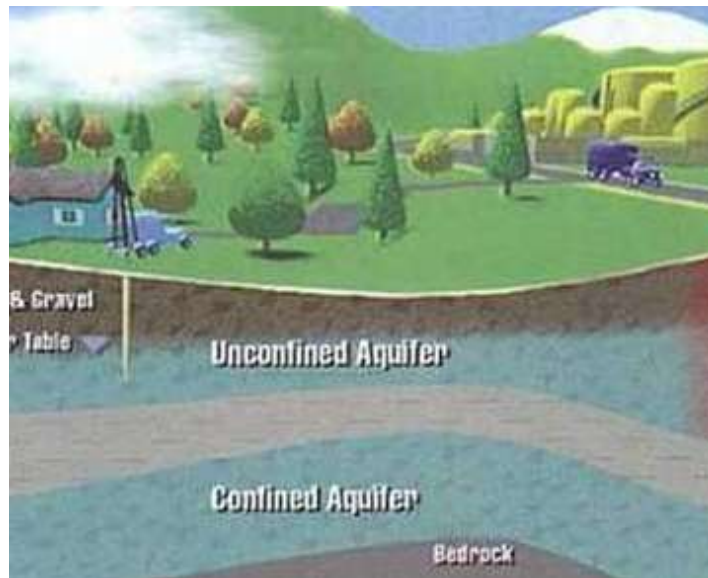
Hvor bekymrede er vi for forurening via regnafstrømningen?

- Hidtil lille bekymring for udledning af regnafstrømning
- Stået i skyggen af udledninger fra husholdninger, industri og landbrug (N, P, organisk stof, pesticider)
- Situationen omkring regnafstrømning idag:
 - Fortsat fokus på reduktion af kloakoverløb
 - Med LAR ryger mere regnafstrømning til grundvandet, og mere udledes til søer og vandløb
 - Stigende bekymring for mikroforureninger

Det kritiske spørgsmål: Kan LAR forhindre opfyldelse af miljømål?

Grundvand:

Tungmetaller, organiske mikroforureninger

Vandløb og søer

P, tungmetaller, organiske mikroforureninger

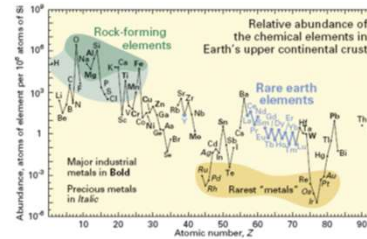
Forurening i regnafstrømning

Suspenderet stof (SS)

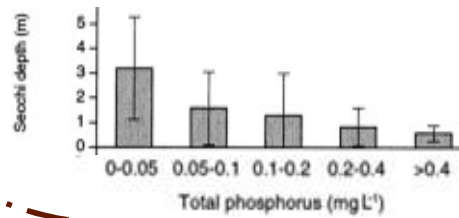
Organiske mikroforureninger
(PAH'er, pesticider, blødgørere, m.v.)

Tungmetaller (Cu, Zn, Pb, Cr)

Vejsalt

Næringsalte (N og P)

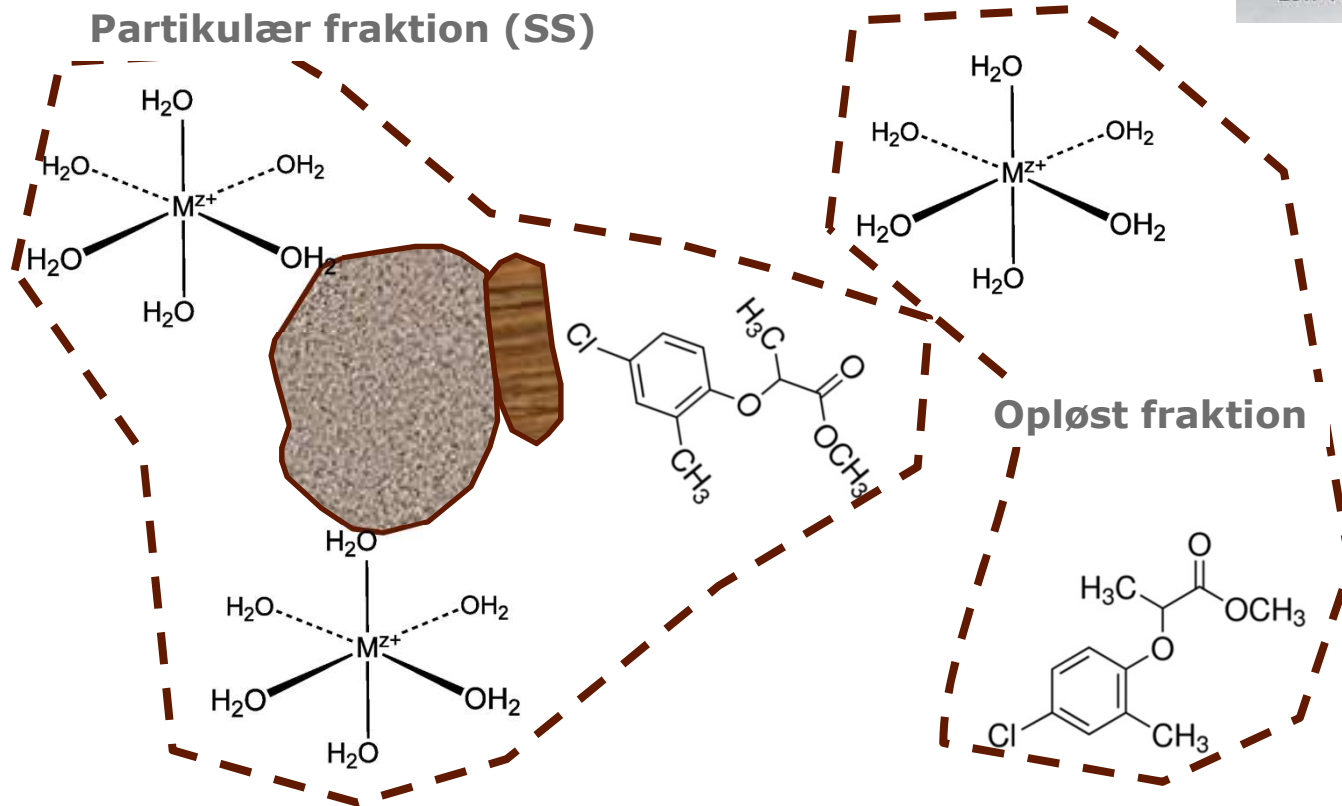
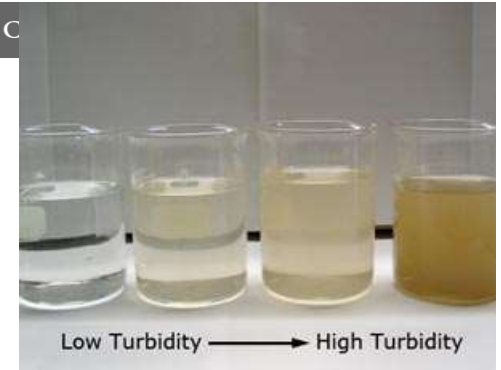
Smitstoffer

Olie og benzin

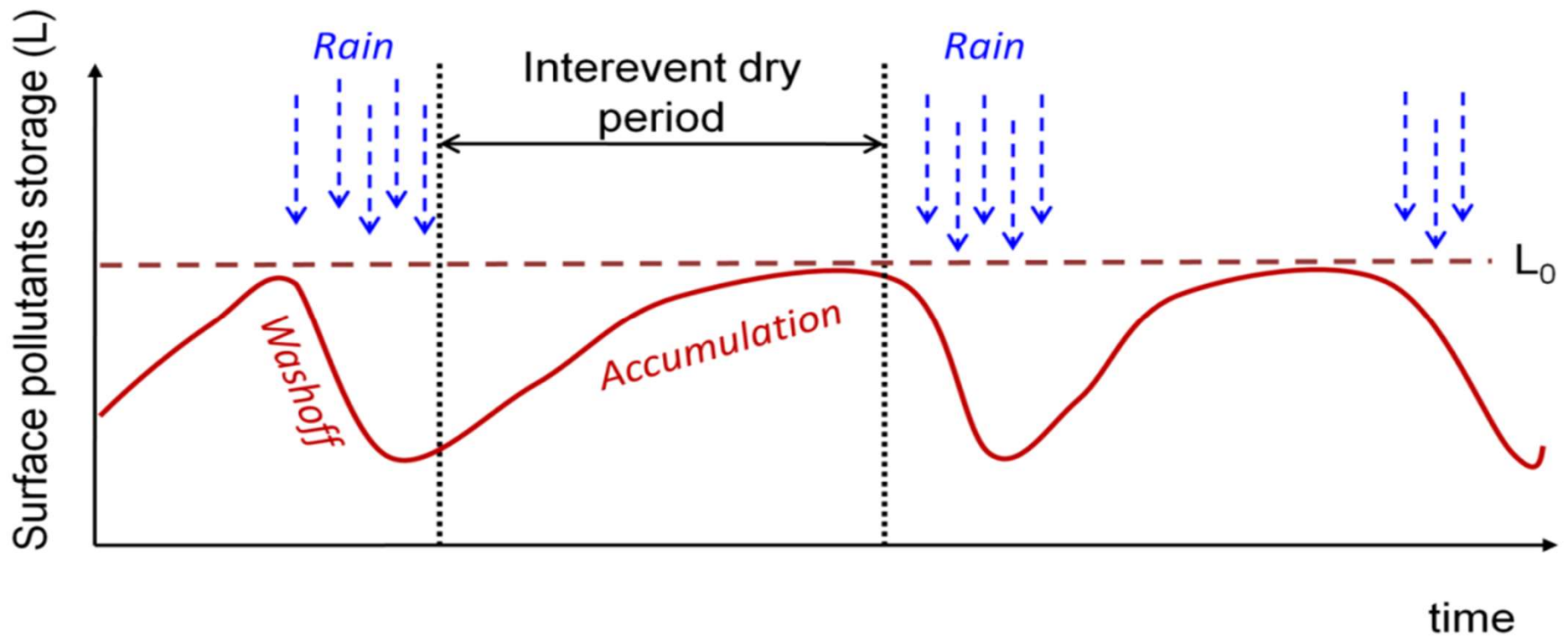
Partikulær fraktion versus opløst

Total = partikulærbunden + opløst

Demonstration

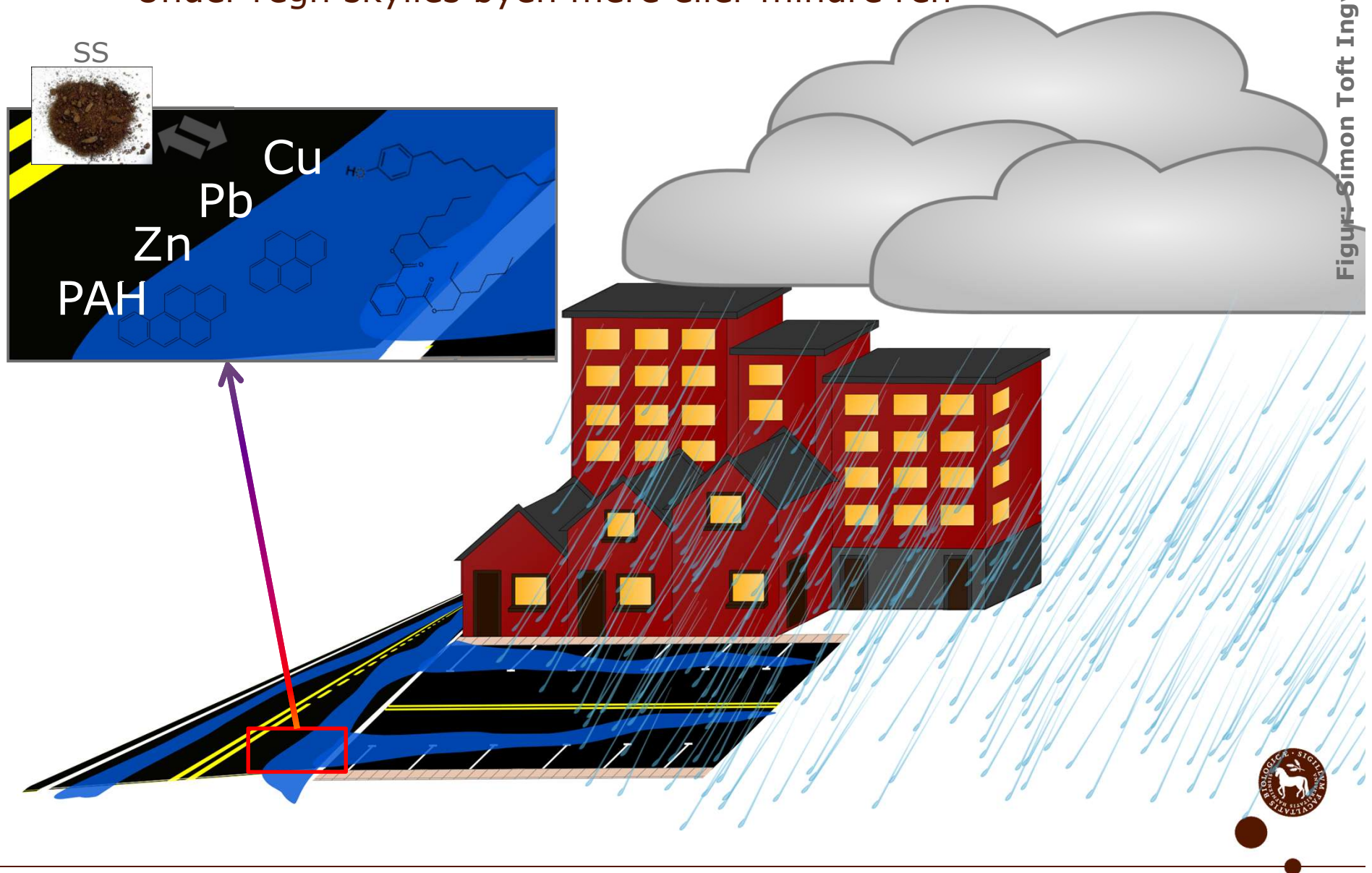

Forureningen opbygges i tørvejrperioden mellem regn

Figur: Simon Toft Ingvertsen

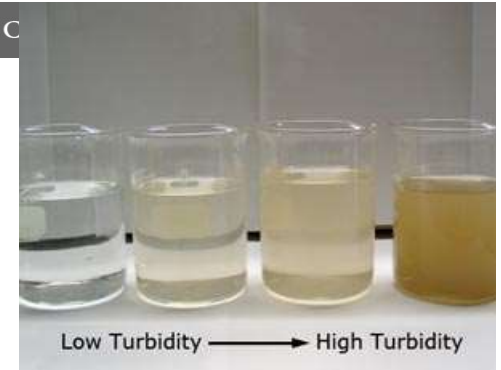
Under regn skylles byen mere eller mindre ren

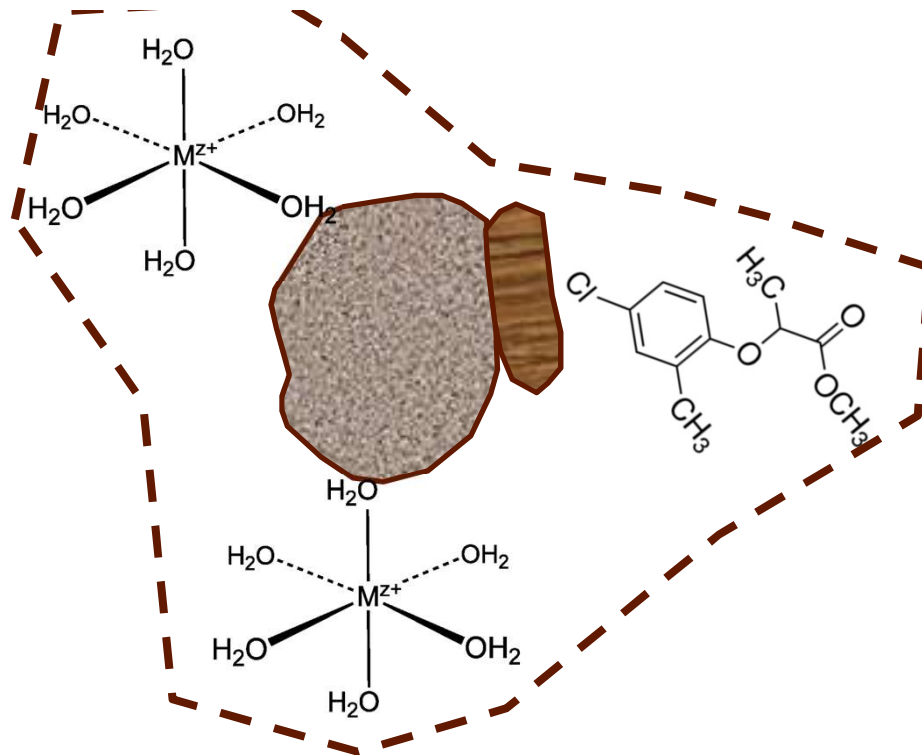
Figur: Simon Toft Ingvertsen

Partikulær fraktion versus opløst

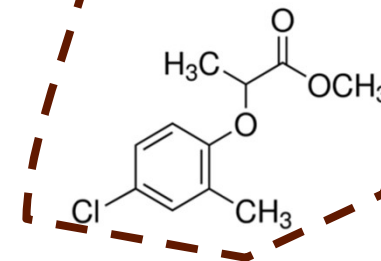

Partikulær fraktion (SS)

>0,45 my

Opløst fraktion

<0,45 my

Vi skelner mellem partikulær og opløst ved at filtrere prøven over et filter
Typisk porestørrelse i filteret er 0,45 my-meter

Max. 0,04 mg P til Københavns Indre Søer

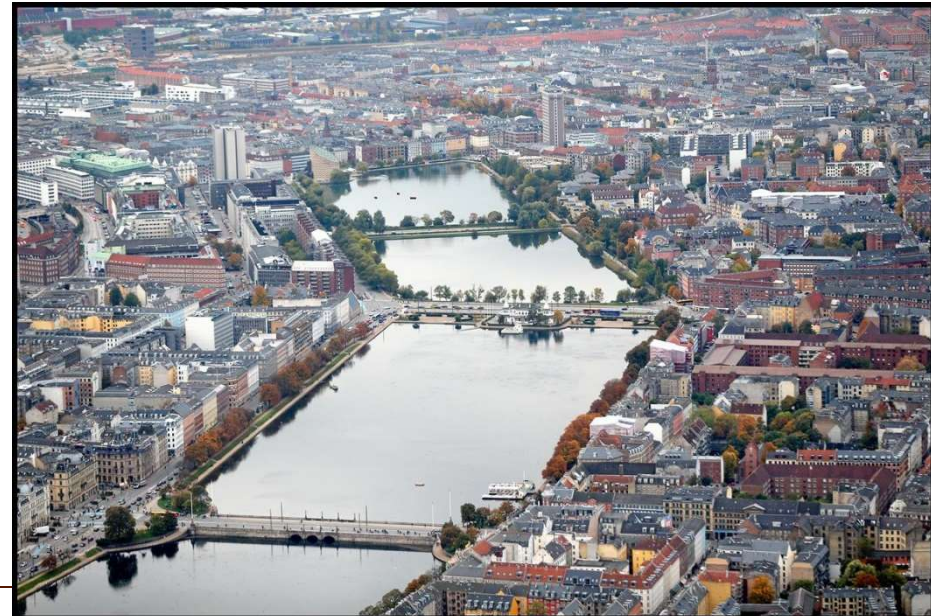
Er det nok at fjerne partikel-bundet P?

Næppe, hvis vi ser på erfaringer fra Ørestad (25 vejvandshændelser)

Total-P = 0,05 – 0,65 mg P/L (gns. 0,178 mg P/L)

Opløst P = 0,02 – 0,45 mg P/L (gns. 0,048 mg P/L, ~25 %)

Den opløste fraktion alene er tilstrækkelig til at overskride kravet!

Pas på med %-vis fjernelse

Hvis en teknologi lover f.eks. 80% fjernelse af et stof lyder det imponerende. Men det er ingen garanti for at et absolut rense-niveau kan opnås

Fosfor som eksempel:

Indløb: 0,300 mg P/L

Ved 80 % fjernelse: $0,3 - 0,8 \times 0,3 = 0,06$ mg/L

- Efterspørg dokumentation for renseseffekt ved realistiske koncentrationer
- Acceptér ikke %-fjernelse. Kræv absolutte værdier
- Vær skeptisk overfor dokumentation baseret alene på laboratorietest

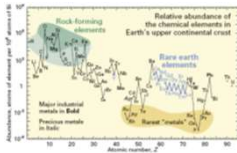
Lidt mere om rensemekanismer

Forurening

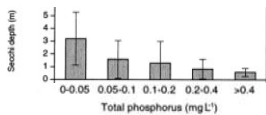
SS

Tungmetaller

Organiske
mikroforureninger

Næringsalte

Vejsalt

Olie og benzin

Smitstoffer

Rensemekanisme

Sedimentation, filtrering, flotation (flydestoffer), flokkulering, mikrobiel nedbrydning (org. andel)

Partikulær del: Sammen med SS

Opløst del: Sorption, fældning

Partikulær del: Sammen med SS

Opløst del: Mikrobiel og fotokemisk nedbrydning

Partikulær del: Sammen med SS

Opløst N: Denitrifikation, (optag i planter)

Opløst P: Sorption (optag i planter)

Altid på opløst form

Kan hverken nedbrydes, udfældes eller sorberes

Partikulær del: Sammen med SS

Opløst del: Mikrobiel og fotokemisk nedbrydning
(Oliefang kun relevant ved spild/ulykker)

Partikulær del: Sammen med SS

Opløst del: Sedimentation, filtrering,
mikrobiel nedbrydning

Rensemekanismer kan inddeles i tre typer

Fysiske

- Sedimentation
- Filtrering
- Fordampning
- Flotation

Fysisk-kemiske

- Sorptions
- Flokkulering
- Udfældning
- Ionbytning
- Fotokemisk nedbrydning (fotolyse)

Biologiske

- Mikrobiologisk nedbrydning
- Optagelse i planter og alger

Vådt bassin

Sedimentation

Dobbeltporøs filtrering

Sedimentation, sorption

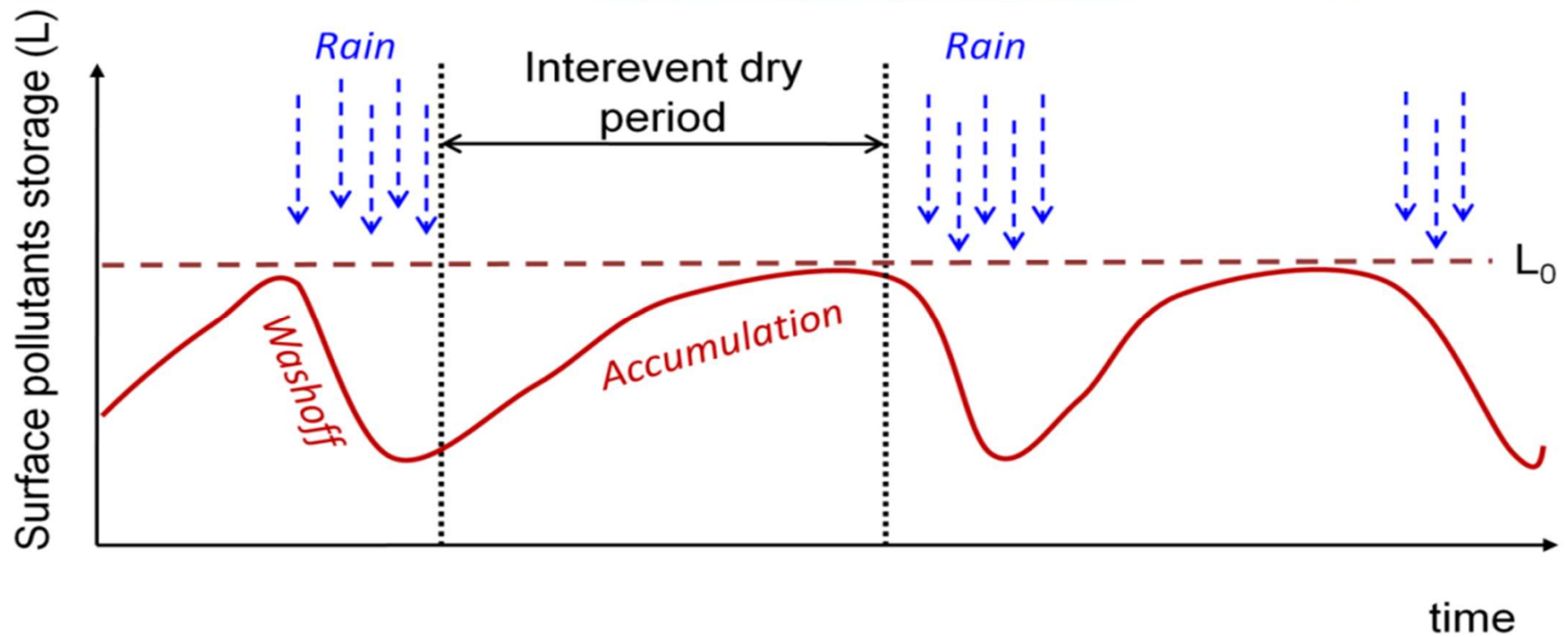
Filterjord

Filtrering, sorption

Test af renseteknologier under feltforhold

Med en "cocktail" kan alle bekymrende stoffer tilsættes i relevante koncentrationer og under relevante flowforhold

- 1) Udvælg relevante stoffer i relevante koncentrationer
- 2) Tilsæt dem på en ordentlig måde til indløbet (dosering)
- 3) Lav testen under mest kritiske flow forhold (kortest mulige opholdstid, al gammel vand udskiftet)
- 4) Inkludér en konservativ tracer (korrektion for andre tab)
- 5) Suspenderet stof kan udelades. Det kan let dokumenteres ved måling på hændelser.

Cocktail tilsættes
til indløbet

Renseenhed

Cocktail genfindes
i udløbet

Eksempel på cocktail-opskrift

Stamopløsning	Forureningsstof	Opløsningsmiddel og beholdermateriale
#1 Kationiske metaller, P og Br ⁻	Pb (Pb²⁺) Cd (Cd²⁺) Ni (Ni²⁺) Cu (Cu²⁺) Zn (Zn²⁺) P (PO₄³⁻) Br (Br⁻)	Opløses i ionbyttet vand Transporteres i flasker af polyethylene
#2 Cr(VI) og detergenter	Cr(VI) (CrO₄²⁻) Linear alkylbenzene sulphonates	Opløses i ionbyttet vand Transporteres i flasker af polyethylene
#3: PAH'er	Acenaphthene Naphthalene Phenanthrene	Opløses i methanol Transporteres i borsilikat-flasker
#4: Pesticider	Glyphosate MCPA	Opløses i ionbyttet vand Transporteres i borsilikat-flasker

Vejbed

Interesseret i en cocktail? Snak med Karin!

Kbh- retnings- linjer vedr. regn- udledning	Marint vand	Søer i Vandplan/ Vandområdeplan eller med tilsvarende tilstand og målsætning	Sø uden for Vandplan/ Vandområdeplan	Sø uden for Vandplan/ Vandområdeplan	Vandløb	Grundvand